

בין המצרים (5)

רמזים במילת איכה

למה נכתבה מגילת איכה באלף בית? (הפסוקים ערוכים לפי סדר א"ב). לפי שעברו על התורה שנתנה בא"ב. (סהנדרין קד).

מפני מה הקדים את האות "פ" ל"ע" (בפרק ב וכו'). מפני שהיו אומרים בפיהם מה שלא ראו בעיניהם (מדרש רבה איכה)

שלושה פרקים מתחילים במילה "איכה", כנגד חורבן בית ראשון שנחרב בשביל שלוש עבירות, עבודה זרה, גילוי עריות, שפיכות דמים, שיש בהן כרת. "איכה" בגימטריא "36" כמספר החטאים שיש עליהם עונש כרת (עיין ריש מסכת כריתות). ובפרק שלישי "אני הגבר", אינו מתחיל באיכה, שהוא כנגד חורבן בית שני שלא נחרב בגלל עבירות שיש בהם כרת, אלא בגלל שנאת חנם ששקולה בתוצאותיה כנגד שלושת העבירות, לכן יש בפרק זה שלוש פעמים א"ב. ובית המקדש הוא היסוד והשורש לכל, וכך הא"ב היסוד לכל. והפרק האחרון "זכור ה'" הוא על גלות הארץ, ויש בו עשרים ושנים פסוקים כמספר האותיות בא"ב, אבל אין בו סדר א"ב, שאין ארץ ישראל יסוד כמו בית המקדש (מהר"ל) **ספר "אור לישרים" ימי בין המצרים**

האבילות היא על נטילת נשמת חיים

בתשעה באב ישנם מנהגי אנינות ואבילות. לא מתאוננים ומתאבלים על אדם שנחלה, מתאוננים ומתאבלים על אדם שמת. ננסה להתבונן מי כאן המת שעליו אנו מתאבלים, האם ירושלים מתה? האם ח"ו בית המקדש מת?

הרי חז"ל אומרים שנשבע הקב"ה שלא יכנס לירושלים של מעלה עד שיכנסו ישראל לירושלים של מטה (וזהו הקדוש במדבר), מכאן אנו רואים שבית המקדש קיים למעלה והוא עומד וממתין עד שיגיע אלינו, האם אנו מתאבלים על עם ישראל? גם זה לא יתכן שהרי עם ישראל חי וקיים לעד, שמא נאמר שאנו מתאבלים על דוד המלך, על מלכות בית דוד, הרי דוד מלך ישראל חי וקיים. אם כן מי הוא אותו שנשאר בלי נשמת חיים שעליו אנו מתאבלים. צריכים לומר שהאבל הוא על עצמנו, כל יחיד ויחיד על עצמו.

יבוא יום והכל יחזור, ציון תהיה בשמחה, עם ישראל יהיה מנוחם, מלכות בית דוד תחזור, "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", אבל היכן אנחנו נהיה? הרי אפילו דוד המלך אמר להקב"ה: רבונו של עולם מובטח אני בכך שאתה משלם שכר טוב לצדיקים לעתיד לבא. אבל

איני יודע אם יש לי חלק ביניהם אם לאו (ברכות ד.), הקב"ה נשבע בשמו הגדול שכל הטוב יחזור לעתיד לבוא, אך הקב"ה לא הבטיח לאף אחד מאתנו שגם אנו נזכה לכך

רב פינקוס זצ"ל בספרו "גלות ונחמה"

איסור נעילת הסנדל, רמז לגאולה העתידה

ההלכה היא, שתשעה באב נאסר בנעילת הסנדל כיום הכיפורים, ע"פ הפשט, איסור זה הוא אחד מן העינויים שיש להתענות בהם בתעניות חמורות. הליכה בלי מנעלים מעורר מקשה על ההולך, ויש בזה עינוי נפש. אבל, האמת הוא שמצינו איסור של נעילת הסנדל לא רק במקום שצריך עינוי, אלא בטעם אחר לגמרי, הכהנים בבית המקדש היו אסורים בנעילת סנדל, והיו משמשים יחפים, להר הבית היה אסור לעלות בסנדלו. שם בודאי אין שייכות לענין של עינוי, ואם כן, צריך לדעת מה היה שם הענין של איסור נעילת הסנדל.

המדרש (שמות רבה ב. ו.), על דברי ה' למשה בהר חורב: **"של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא"**, מבאר הטעם בקצרה: **"של נעליך"**, כל מקום שהשכינה נגלית, אסור בנעילת הסנדל, וכן ביהושע: **"של נעליך"**, וכן הכהנים לא שימשו במקדש אלא יחפים. רואים אנו מדברי המדרש, שהאיסור הזה נובע מהתגלות השכינה במקומות הללו. בכל מקום שיש בו גילוי שכינה, נאסרה נעילת הסנדל, אבל, המדרש אינו מבאר מדוע זה כך? מדוע השראת השכינה במקום מסוים, גורמת לאיסור לנעול בו נעליים.

החזקוני מבאר על פי דרך הפשט, שהטעם לאיסור נעילת הסנדל במקומות הקדושים הוא, לפי שלפעמים הנעל מטונפת על ידי שהלכו בה במקומות המטונפים.

אמנם **הבני יששכר בספרו "אגרא דפרקא"**, מביא בשם **מהר"ם האגוז** פרוש עמוק מאוד על הענין הזה. ראשית כל, הוא דן בשאלה: מדוע בכלל נועלים בני האדם נעליים? מדוע אין הם הולכים על הארץ עצמה? והרי כל בעלי חיים אינם נועלים נעל או סנדל, ולכאורה אין בנעילת הסנדל תועלת לצורך ההליכה? אלא אומרים חכמי הרמז, שענין לבישת המנעלים הוא, כדי שלא יגע בשרו על האדמה, כי בחטאו של האדם היא נתקללה. על כן, עושים הפסק בין הרגל לאדמה, ולכן אמרו חז"ל (שבת קכט.): שימכור אדם כל מה שיש לו ויקח מנעלים לרגליו, מכיון שההפסק הוא כדי להפסיק בין הקללה. וזהו גם הטעם שהברכה שתיקנו חז"ל על לבישת

המנועלים היא: שעשה לי כל צרכי, כי זהו כל צרכי, לחפון בברכה ולהפסיק בינו לבין הקללה. ומוסיף מהר"ם חאגיז, שלפי זה מובן היטב טעם חליצת הסנדל במקומות המקודשים, כי במקומות הללו, מכוח השראת השכינה יצאה האדמה מכלל ארור לכלל ברוך, ולכן יש לילך בהם יחף, בלא חציצה. על פי דברים הללו, מבאר האגרא דפרקא, טעם נוסף לכך שביום הקדוש יום הכיפורים נאסרה נעילת מנעל, כי בגלל קדושת היום, נתקדשה גם הארץ, והיא יוצאת אז מן הקללה לברכה.

ולא זו בלבד, אלא שמטעם זה גם תשעה באב נאסר בנעילת הסנדל, שמכיון שביום זה נולד משיח בן דוד. אנו חולצים את המנועלים להראות שאנו סמוכים ובטוחים, שעל ידי משיח בן דוד תצא האדמה מקללתה לברכה, כפי שהיתה קודם החטא של אדם הראשון. ספר "ומתוך האור בין המצרים"

חשב ה' להשחית חומת בתי ציון נטה קו לא השיב ידו מפלע (איכה ב. ח)

מהי כוונת הכתוב ששב ה' להשחית את חומת בתי ציון ולא השיב ידו, ומה מקום יש כאן לביטוי "נטה קו", המתאים לבנין ולא לחורבן. וביאר האדמו"ר רא"מ מגור, על פי הדין (מגילה כו: ב"ב ג:) לא ליסתור איניש בי כנישתא, עד דבני אחריא. היינו שאסור להרוס בית כנסת, לפני שנבנה בית הכנסת אחר. והרי במדרשים מובא שהשי"ת מקיים את התורה, א"כ כיצד הניחו מן השמים להחריב את בית המקדש, בלי שיהיה משהו חלופי. אלא בהכרח יש לומר, כי עוד לפני החורבן, כבר היה הבנין מוכן בשמים בנין הבית לעתיד. וכן מצינו שנצטוו יחזקאל הנביא לקחת קנה מדה ולמדוד מדות המקדש האחרון העתיד לבוא במהרה בימינו. נמצא שכבר היה בנוי "בי כנישתא אחריתי" קודם שנחרב בית המקדש.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות מגילת איכה"

מעלתו של מי שנוצר פיו ולשונו

יתן בעפר פיהו אולי יש תקנה (איכה ג. כט)

מעלה עצומה יש לו, למי שנוצר את פיו ושומר עצמו מדיבורי לשון הרע ושאר דברים בטלים. מעלה זו רמוזה בפסוק שלפנינו, כפי שמובא ב"חידושי ירמיה הלוי". אפשר לרמוז, שהורו לנו כאן מעלת שמירת הלשון, כי הגם שאינו עוסק בתורה, ורק מונע עצמו מדיבורים אסורים ובטלים, בכל זאת יש לו תקנה. ומה? על ידי ש"יתן בעפר פיהו", כלומר: שחוסם פיו מכל רע, כאילו היה נתון בעפר, שנוזהר מכל מיני דיבורי איסור. עליו נאמר: "אולי יש תקנה", כי גדולה זכות שמירת הלשון, אם כי לא זכה לעסוק בתורה, על כל פנים יתכן שתהיה לו תקנה טובה.

ספר "ומתוך האור, מגילת איכה"

הלכה: ברכת "מזל טוב", ולהחזיק תינוק ולשחוק עמו בט"ב.

כתב השו"ע (סי' תקנ"ד ס"כ): אין שאילת שלום לחבירו בט"ב, והדיוטות שאינם יודעים ונותנים שלום משיבים להם בשפה רפה וכו'. בפסקי תשובות (אות כ') כתב: אבל לברך אחד את השני מותר בט"ב שאין זה בגדר שאילת שלום, ולכן מותר לאחל "מזל טוב" בתשעה באב אפילו בנתינת יד, אבל אסור לתת מתנה בברית וכדומה בט"ב, וכן אין להבטיח שיתן מתנה שזה בכלל שאילת שלום. יש הכותבים שכמו שאסרו באבל להחזיק תינוק בחיקו מפני שמביאו לידי שחוק ויתגנה על הבריות כמו כן אסור בט"ב באב.

פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, תאמין שיכולים לתקן.

רבי נחמן מברסלב

חקירה: קריאת התורה בתשעה באב

מדין תענית כמו בשאר תעניות, או דין מיוחד בתשעה באב. (משנת יעבץ או"ח מט-א ד"ה תשובה) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: עוברים ושבים

רבי הירש ברלינר, רבה של לונדון, הוזמן לשמש ברבנות בהלברשטם ונענה מיד. שאלוהו בעלי הבתים הלונדוניים: רבי כיצד הוא מוותר על כך גדול כזה, שמלבד תושביו הקבועים בו יש הרבה עוברים ושבים, המכניסים ממון רב? השיב להם רבי הירש בחיוך מר: למרבה הצער אמנם רואים בלונדון הרבה עוברים אבל שבים אין רואים אפילו אחד.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קמז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריא. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה

